PROGRAM TÜRLERİ-I

Program Türlerine İlişkin Yapılan Sınıflandırmalar

Eisner (1985):
- Açık program (explicit curriculum),
- Dolaylı program (implicit curriculum),
- Örtük program (hidden curriculum),
- İhmal edilen program (null curriculum).

Posner (2004):
- Resmî program (the official program),
- Uygulamadaki program (the operational program),
- Örtük program (the hidden curriculum),
- İhmal edilen program (the null curriculum),
- Ekstra program (the extra curriculum).

Crawford (2011):
- Yazılı program (curriculum),
- Öğretilen program (instruction),
- Test edilen program (state assesment).

English (1982):
- Resmî program (formal curriculum),
- Resmî olmayan program (informal curriculum),
- Örtük program (hidden curriculum).

Glatthorn (2000):
- Önerilen program (the recommended curriculum),
- Yazılı program (the written curriculum),
- Öğretilen program (the taught curriculum),
- Desteklenen program (the supported curriculum),
- Test edilen program (the tested curriculum),
- Öğrenilen program (the learned curriculum),
- Örtük program (the hidden curriculum).

Sönmez ve Alacapınar (2015):
- Resmî yetişek,
- Örtük yetişek,
- Karşıt yetişek,
- Ek yetişek.

PROGRAM TÜRLERİ-2

Resmi Program

- Resmî metinlerde açıkça belirtilen biçimde geliştirilen; hedefleri, konuları ve işleniş sırasını; kullanılacak araç gereçleri ve değerlendirmeyi içeren bir programdır.
- Ders planı hazırlama konusunda öğretmene temel oluşturur.
- En temel özelliği, belli bir kapsamının ve düzeninin olmasıdır.
- Sönmez ve Alacapınar'a (2015: 51) göre bu tür programın en geçerli olanı devlet tarafından hazırlanıp eğitim bakanlığınca yürütülendir.
- Hukuki bir nitelik de taşır.
- Ülkemizde MEB tarafından tüm eğitim basamakları için geliştirilen programlar resmi programa örnektir.

Uygulamadaki Program

- **Ellis** (2015), uygulanması planlanan eğitim programının uzmanlar tarafından önerildiğini ve programın uygulanması sırasında asıl kararı öğretmenin verdiğini ifade etmektedir.
- Bu program uygulanan, dolaylı, işevuruk, gerçekleşen ya da öğretilen program olarak da adlandırılmaktadır.
- Resmî programın uygulanışında ortaya çıkan ve öğretmen tarafından gerçekten uygulanan bir programdır.
- Öğretmenin gerçekte ne öğrettiğini, önemini öğrenciye nasıl ilettiğini ve öğrencilerin gerçekte nelerden sorumlu olduklarını kapsayan bir program türüdür.

Test Edilen Program

- Öğretmen, eğitim kurumları ve / veya devlet tarafından hazırlanan sınavlarda ölçülen öğrenmeleri kapsayan program türüdür.
- En önemli özelliği, bu sınavlardaki ölçme araçlarında hangi amaçların öngörüldüğü ve buna dayalı olarak bunun hangi sorularla ortaya çıkarılmasının çalışıldığıdır.

Örtük Program

- Gizli, saklanan ve informal program olarak da adlandırılan örtük program, resmî/formal program dışında yazılı ve resmî olmayan, farklı hedeflerin kazanılmasını sağlayan bir program türüdür.
- Eğitim sistemleri, okulun yönetimi ve yapısı, okul kuralları, disiplin anlayışı, okul ile çevre ilişkileri, öğretmen-yönetici-öğrenci arasındaki ilişkiler vb. kapsar.
- Öğretmenin, okulun, toplumun norm ve değerlerini içermektedir.

PROGRAM TÜRLERİ-3

İhmal Edilen Program

- Resmî programda yer almasına karşılık uygulamaya konmayan, göz ardı edilen, üstünkörü geçilen ya da atlanan programdır.
- Öğrencilere sunulmayan seçenekler, öğrencilerin bilemeyecekleri bakış açıları ve zihinsel dağarcıklarında olmayan kavramlar ve beceriler olarak ele alınabilir.
- Programın ihmal edilmesinin sınav sistemi, veli, öğretmen beklentileri, okulun fiziki olanakları, okulun bulunduğu bölge gibi çok çeşitli nedenleri olabilir.

Ekstra Program

- Okulun dışında yapılması planlanmış her türlü deneyim, etkinlik bu programın içinde yer almaktadır.
- Spor karşılaşmaları, halk oyunları, sinema, tiyatro, konferanslar, sergiler…
- Gönüllülük esasına dayanması ve öğrencilerin ilgilerine cevap verir nitelikte olması nedeniyle de resmî program ile farklılık gösterir.

Desteklenen Program

- Programın desteklenmesi için sağlanan kaynakları (ders kitabı, ders saati, sınıf sayısı, derse ayrılan süre vb.) içeren bir program türüdür.

Önerilen Program

- Bilim insanları ya da meslek kuruluşlarınca hazırlanan program türüdür.
- Örnek: Türk Eğitim Derneği (TEDMEM, 2015) tarafından hazırlanarak sunulan "Ulusal Eğitim Programı 2015-2022"

Karşıt Program

- Sönmez tarafından oluşturulan bu program, resmî programın hedeflerinin tam karşıtını savunan kişileri yetiştirmek üzere oluşturulan bir programdır.
- Resmî programa tamamen karşı bir tutum ve eylemi içerir.

Eğitim programlarıyla ilgili bir diğer sınıflandırma;

- Eğitim programı, genel olarak Millî Eğitim Bakanlığında-eğitim kurumlarında yer alan kurum içi ya da kurum dışı tüm etkinlikleri kapsayan bir programdır. En genel programdır, öğretim ve ders programlarının çerçevesini oluşturur.
- Öğretim programı, eğitim programı içinde yer alan ve özellikle öğrenme-öğretme etkinliklerinin planlanması ve uygulanmasını kapsayan bir programdır.
- Ders programı ise öğretim programı içinde matematik, Türkçe, gibi bir ders ya da kursun amaç, içerik, öğrenme-öğretme ve değerlendirme süreçlerini kapsayan bir program olarak tanımlanabilir.